

3 СВІТОВОГО РОБІТНИЧОГО РУХУ.

Бельгійські угледопи за націоналізацією копалин.

БРУКСЕЛЯ. — Федерация угледопів в Шарлеруа прийняла резолюцію, котра заявляє про націоналізацію копалин, скасування мінімальної плати, безплатного опалу для всіх угледопів, контроль над продукцією і утворення організації, яка би репрезентувала угледопів і правительство.

Швейцарські соціалісти прилучилися до Третого Інтернаціоналу.

БАЗИЛЕЯ. — 17 серпня відбувся тут спеціальний конгрес Соціалістичної Партії Швейцарії, щоби рішити справу прилучення до Третого (Московського) Інтернаціоналу, коли переведено голосування, що за злучення було 318 голосів, проти 147. Таким робом швейцарська Соціалістична Партія прилучилася до Третого Інтернаціоналу.

Соціалістичне представництво в шведській сенаті.

ШТОКГОЛЬМ. — Підчас недавніх виборів до висшої палати шведського парламенту соціалісти вибрали більше своїх кандидатів, чим котра инша політична партія. Слідуючи до склад нового сенату: Соціал-демократів — 48, лібералів — 41, консервативів — 39, фермерського союзу — 10, імперіального (?) союзу — 8, соціалістів лівого крила — 4.

Італійська Генеральна Федерация Праці має поверх мільон членів.

РИМ. — Генеральна Федерация Праці обчислила недавно, скільки вона має членів і з цього обчислення okazуєт ся, що число членства Федерация перейшло один мільон. Се є економічна організація італійської робітничої класи, однак вона йде в найближшій контакті з Соціалістичною Партією, як її політично виразителькою.

Вибори до "Народного Собранія" (парламенту) в Болгарії.

"Арбайтер Цайтунг" доносить з Софії: Вислід виборів до "Нар. Собр." такий: 110 з хлоської партії Стамбульського, 45 комуністів, 30 землеробських соціалістів, 20 націоналістів, 20 демократів, 10 поступовців, 7 радикалів і 3 прихильників Стамбульської. Вислід виборів показує, на повний погром руюсифів (демократів) і германофілів (партія Стамбульова), а побіду лівих елементів, хлоських радикалів (партія Стамбульського) і комуністів.

З'їзд австрійської соціал-демократії.

Австрійсько-німецька соціально-демократична партія скликає партійний з'їзд на 31 жовтня 1919. На днівний порядок стоїть справа конституції та господарської і соціальної програми. Дня 30 серпня відбувся в Телічях в Чехах з'їзд німецької соціал-демократичної партії. На з'їзді заявив Зейлер, що німецькі товариші в Чехо-Словащині будуть вести боротьбу за самоопрацювання і добуття рівного права й широкі свободи для всіх горожан республіки.

Французькі робітники заявляють про союзи з союзою Росії.

ПОН. Франція, 22 вересня. На кітвейв сесії Робітничої Федерация в п'ятницю вечером прийняла резолюцію, встановлюючи свого роду платформу для зорганізованого французького робітництва. Велика більшість голосів заявила за резолюціюми. Резолюції домагаються в націоналізації промислів в сфері під контролюю продуктивні концентрис і націоналізації транспортної (залізниці, кораблі і пр.), копалин, водної сили і банків.

Конвенція заявила свою солідарність з російською революцією і зажадала, щоби юні в транспортних роботах відмовилися перевозити зброю і амуніцію для Колчака і ген. Денкіна. "Реакційну політику альянсів осуджено і поставлено домагаєт ся, щоби заключити негайний мир з російськими революціонерами".

Австралійські робітники не візьмуть участі в "робітничій конференції" в Вашингтоні.

МЕЛБURN. 29 вересня. Робітничі ради різних міст відмовилися номінувати делегатів на запропоновану міжнародну робітничу конференцію в Вашингтоні. (Сю конференція складають американське і альянські правительства).

РЕВОЛЮЦІЙНІ НАСТРІВ В ГОЛЯНДІ.

Член нінігерської юлі кука рив і кельнерія, котрий походить з Голяндії і тепер там перебуває, пише до нінігерської "Вестери Лейбор Нюс" про відносини в Голяндії. Він описує їх як дуже лихі і предвиджує там революцію. Він каже: "Близько в кожній громаді в Голяндії був найменше один страйк. І не видно еще тому кінца. В кількох місцевостях безробітні демонструють, щоби дістати спромугу заробити щось для своїх жінок і малих дітей. Положене в Голяндії є таке, що мені видаєт ся дуже правдоподібним, що за кілька місяців будемо мати революцію. Осн голяндської капіталістичної системи є близько переломані а колеса виїздили ся і ми терпеливо чекаємо дні, коли колеса і осн розлетяться ся. Я забув вам сказати, що ми маємо законопроект, що вже переішо через парламент про 8-годинний день праці, 45-годинний тиждень і законопроект про загальну рівноправність. Однак перший законопроект не є дійсним законом про 8-годинний день праці, він такий самий як і другий, лише на папері".

З АВСТРАЛІ.

БРИСБЕН. — В Квінсленді дав ся зауважити значний зріст революційного руху і юні Промислових Робітників Світа; Тавнсвіл, більше місце на півночі, було свідком суттєвих робітничих поліцій. "Робітничі" правительство оказало ся досить сильним і рішучим в сім випадку. В часі страйку робітників при місних консервах, частинна страйкерів дістала ся до залізничної товарної стації і виїхувала 400 штук худоби на лежачій до компанії різні. За се, арештовано двоє провідників страйкерів. Слідуючі до дня зібралася товпа робітників і зі свільом "Червоного Прапора" улали ся під везичку з наміром освободження арештованих.

Судія заявляє, що соціалізм не є бунтом.

КВЕБЕК. — Генрі Сейден з Монреалю, подорожуючий на авто, арештований тут на пагеті, з'їздив 15 вересня освободжений з арешту магістратом Шокетом, котрий випустив його без найменшої карни.

Число членів юні рідинних робітників в Англії збільшило ся до 100.000.

ЛОНДОН. — Число членів юні рідинних робітників сильно збільшило ся. Минувшого року було в сій юнії лише 36.000 членів; сього року число членів сєї юнії збільшило ся до 100.000. Очі мільонів наемних невільників чекають, щоби їх отворити. Не трать часу на равне волося на голову, але з'уживай кожду хвилину свого часу і кожду частинку своєї енергії на пробуджене нуждаря і зрушення їх до акцій. — Дебс.

НЕМАЄ ТЯЖШОГО НІЧОГО.

Немає тяжшого нічого. Як біль душевної муки. Від серця волі розумки. Немає тяжшого нічого. У кілях свайлі.

Немає ціннішого нічого. Над слезами мам-сиротини. Над гробом рідної дитини. Немає ціннішого нічого. Ніде в свайлі.

КЕРЕНСЬКИЙ ПРО ТЕПЕРІШНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

ЛОНДОН, 21 вересня. — Адмірал Колчак, провідник протисоціалістичної сил в Росії, не вдержав би своїх пошій, як би не піддержав альянсів, заявив тут юні Керенський, бувший прем'єр Росії. Він казував на випадки, де контрреволюціонери заходили за допомогою альянсів рідинних буржуазії, яка нічим не рішила ся від царського режиму.

Чоловік збільшає своє щастя в тім мірі, в якій він дає його другим.

АНТОН ПАННЕКОК.

МАРКСІЗМ І ДАРВІНІЗМ.

І. Дарвінізм.

Мабуть ніхто не мав більшого впливу на людський ум в другій половині дев'ятнадцятого віку, як двох учених, — Маркс і Дарвін. Их наука зревонуцізувала погляди людей на всевітві. Через десятки літ їх імена переходили з уст до уст, а їх наука стала ся осередною точкою того інтелектуального бою, який товаришність класової боротьби нашого часу.

Научна вага Дарвінізму і Марксизму полягає на тім, що вони розвивають теорію еволюції: Дарвінізм на полі органічного світа, світа живих створін, а Марксизм на полі соціального життя. Однак ся теорія еволюції не була новою; в поніте "еволюції" Дарвіна і Маркса є включена "катастрофа", або по нашому "революція", — прим. перекл., она мала прихильників ще перед Дарвіном і Марксом; філософ Гегель зробив її осередною точкою своєї філософії. Тому каує ся konieczність розглянути, чим властиво заслужив ся Дарвін і Маркс на полі своїх дослідів.

Теорія про розвиток одної рослини з другої, одного звідня з другого, була вже звисна на початку дев'ятнадцятого століття. Перед тим на питанє: "Звідки узали ся ті сотки тиртєв різнородних ростей і звірів, які ми бачимо"? — відповідали: "В часі творення бог створив їх, кождий рід з окремої ма". Ся примітивна теорія була в згоді з досвідом, який мали наші предки, і з переданем найдавніших віків. Се передане говорило, що всі звисні рости і звірята весь час були такі самі. В тодішній науці сєй "досвід" так був озвначений: "Всі рости і звірів є незмінні, бо родичі передають дітям свої прикмети".

А однак скоро знайдемо серед рости і звірів деякі прикмети, які змусли дослідників змінити дещо свій погляд на сєю справу. Рости і звірята так гарно дали ся уложити в одну систему, яку вперше винайшов шведський учений Лінней. На основи його системи, всі звірята є поділені на ряд головних громад, ті громади поділені на класи, класи на рядок, ряди на племена, племена на фамілії, а кожда з фамілій має обидва класи родів. Чим більше схожих прикмет мають звірята, тим більше стоять вони один до другого в тій системі Ліннея, і тим менше є група до якої вони зачисляють ся. Всі звірята, що належать до громад савців (названі так тому, що молоденькі звірятка сучуть корм з грудий своїх материй — прим. пер.), мають такі самі загальні прикмети в будові тіла. Травоїди і м'ясоїди і малпи — вони з окрема належать до інших рядів на основи різниці в їх кормі. Медведі, лиси і коти, які є драпіжними звірятами, мають багато спільних прикмет в будові свого тіла, яких не мають жодні

або малпи. Схожість одних на других є більш очевидна, коли ми розглянемо різнородності звірятка той самої фамілії; кіт, тигр і лев нагадують себе в багатьох зглядях, (всі вони належать до той самої фамілії в системі Ліннея), в яких вони рівночасно рижнять ся від псів і медведів.

Коли ми лишимо класу савців а перейдемо до інших класів, прим. до риб і птахів, тут ми знайдемо більш різниці, які межі другими класами. А однак і межі ними є подібність в будові тіла: кістка і нервовий систем є ще в них. Ті прикмети зникають доперва тоді, коли ми лишимо сєю громаду, яка обидмає всіх хребтовіх (названих так тому, що всі вони мають хребет — прим. пер.), а перейдемо до иншої громади, що обидмає звірят без хребта, так зв. "мигких" звірят.

В той спосіб весь звіриний світ може бути поділений на громади, а громади на ще менші часті. Колиб кождий рід звірят був створений незалежно один від другого, то такий поділ був би неможливий. Тоді не було б причини, чому савці не можуть мати шість клів. Отже, що такий поділ на громади, класи і т. д. є можливий, нам би випадало припустити, що в часі творення бог прийняв систему Ліннея як план свого творення. Однак на щастя ми маємо инший спосіб пояснювання того всего. Іменно, подібність в будові тіла може бути вислідом спорідненія. На основи того погляду подібність прикмет звірят каує нам, в якій степені вони з собою споріднені; так само, як подібність братів до сестер не доказує їх близького спорідненія. Отже всі рости звірят не були створені кождий з окрема, але виродили ся одні з других. Вони творять дерево, яке зачинає ся одним пнем, опися розвиває ся, а тонькі галузочки дерева, то теперішні рости. Всі фамілії котів виводять ся від одного примітивного kota, який разом з примітивним лосем і медведем походять від якогось одного примітивного драпіжного звірята. Примітивне драпіжне звіряте, і копитне, є примітивна малпа — походять від якогось примітивного савця і т. д.

Ся теорія походження ще перед Дарвіном була голошена Лямарком і Ж. Гієйром. Однак тоді вона не знайшла ширшого попертя. Ті вчені натуралісти не могли доказати правдивості своєї теорії, і тому вона лишила ся лиш гіпотезою, т. е. лиш припущенем. Однак кожди появив ся Дарвін з своєю книжкою про "Повстання родів" — що було неначе громом з сяного неба — Дарвінова теорія про еволюцію була прийнята сєйчас, бо вона була поперта незбитими доказами. Від тоді теорія про еволюцію завжди злучена з іменем Дарвіна. Чому се так?

В часі стало ся се тому, що досвід вчених назбирав багато матеріялу, який служив до підпертя сєї теорії. Знайдені звірята, які не могли бути зачислені до жадних з існуючих класів, як приміром, янєві савці (т. е. звірята, які несуть яйця і кормлять дітий грудьми), риби з легкими і безхребетні звірята. Теорія про походженє родів пояснювала се в той спосіб, що ті новонайдені рости звіряте є останками

ми переходного періоду поміж головними групами. Та кож викопано з глибини землі багато останків звірят, які виглядали зовсім інакше, чим наші звірята. Се було доказом, що примітивні (первісні) звірята виглядали зовсім інакше, а теперішні звірята розвинули ся від них поступено. Опися винайденю теорію про коміркі, яка твердить, що кожда рости, кожде звіряте складає ся з мільонів маленьких комірків, та що вони розвинули ся з одної коміркі через безстанний поділ. Коли осягнує сєй степен в науті, тоді тверденє, що найвище розвинений організм повстав з найнижшого, який мав лиш одну комірку, — се тверденє зовсім важе не було дивне.

А однак всі ті досліди не могли се піднести сєї теорії до незбито доказаної правди. Найкращий доказ правдивості сєї теорії мали-б ми тоді, колиб такі перед нашими очима відбулася переміна одного звірочого роду в другий, та щоби ми могли сами переконат ся. Се видалось неможливим. Як отже можливо доказати, що дійсно одні форми звірят переінують ся в други? Се можна зробити тоді, коли винайде ся причина, ту силу, що спричиняє таку переіну. Се зробив Дарвін. Дарвін відкрив механізм розвитку звірята і доказав, що при відповідних обставинах одні рости звірят розвинули ся в инші рости. Ми скажемо деідо більше про сєй механізм.

Головною основою того механізму є передача; родичі передають свої прикмети дітям, однак рівночасно діти рижнять ся від своїх родичів під деяким зглядом, і так само діти рижнять ся межі собою. Тому то звірята того самого рода не є всі схожі на себе, і рижнять ся від своїх предків. Без того т. зв. відклення не можливо було би розвинути ся одному родові з другого. Отже до повстання нового роду звіряте є потрібне лиш чим раз більше відклення від свого попереднього преобраза (типу) і щоби се відклення поступало в тим самим напрямі так дово, доки воно не є так велике, що нове звіряте вже зовсім неподібне до того, з якого воно розвинуло ся. Але де є та сила, яка спричинювала би чим раз то більше відклення в тім самим напрямі?

Лямарк твердив, що сєю силою є уживанє і вправа деяких органів, що в наслідок частого уживаня даних органів вони стають ся чимраз більше совершенніми. Так як мускули в наших ногах стають ся сильнішими, коли ми багато бігаємо, так само лев придбав собі свої могучі лапи, а заць твої скорі ноги. В той самий спосіб жирафа придбала собі довгу шию, бо вона все натягала її, щоби дістати листе з дерев який вона живила ся, і так з звірята з короткою шиею стала ся жирафа з довгазною шиею.

Для многих людей се поясненє не було достаточне, і вони справді не пояснювало чому, приміром, жаба має мати зелені колір, який є для неї добрим средством охорони. Щоби розвизати сєю загадку, Дарвін звернув ся на инший шлях людського досвідлу.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Про полоні соціалістів 30
Звідки узали ся чоловіки 25
Народність і її початки 25
Любовницький монастир 10
Бувар з рихацями 35
Українська правдивість зі слівом 50
Домашній лікар 50
Бог в революції 35
За землю і волю 25
Дивовська справа 25
Соняшній промінь 30
Розвій погляди на всеміру 40
Не в руку 5
Тіла смерті 5
Робітник Кармелюк — 6 томів 2.00
Диво природи 25
3 філософії політики 45
Сповідь бунтаря 25
Блесканині 50
Світа імперіялізму 50
Новітня суспільність і церква 35
Парська Росія і укр. справа 50
В неаполі рівно зіє компла 75
Борба свайлі 50
На стрічу сонцю золотому 50
Цар голод 35
Страшний тайн монет. мури 50
Граматика — Стоцького 1.50
Барвара Урбан — законниці 40
Як писати листи 75
Українська граматика 40
Хто винше заробляє на \$5.00 — дїставє копюк варте \$3.00. Адресуват ся:

СКЛАД КНИЗОК
P. O. Box 3592, Sta. B.
WINNIPEG, MAN.